GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA:
BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḐI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ XLVIII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Sorisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 234. *Dumineca 20 Octomvre (1 Noemvre).* **1885.**

Braşovŭ, 19 (31) Octomvre 1885.

Fostulŭ ministru-preşedinte, contele Iuliu Andrassy, fiindŭ odată interpelatŭ de unŭ bărbatŭ de statŭ românŭ, că din ce causă guvernulŭ ungurescŭ nu face nimicŭ spre a împăca pe Românii din Transilvania, i-a rĕspunsŭ: „Nu putemŭ face nimicŭ pentru Românĭ din pricina Ungurilorŭ ardelenĭ, carĭ se plângŭ neîncetatŭ, că suntŭ ameninţaţĭ şi déca s'ar face concesiunĭ elementului românescŭ arŭ fi pierduţĭ.“

Aşa s'au văetatŭ Ungurii ardelenĭ la 1848 aşa la 1863, aşa la 1867 şi mai multŭ ca vreodată se vaetă ei astăḑi, că Românii stau sĕ-i înghiţă de vii, că „popii şi dascălii“ românĭ s'au conjuratŭ în contra vieţii şi a averei lorŭ.

De când s'a înfiinţatŭ reuniunea pentru maghiarisarea Ardélului, aşa numitulŭ „Kulturegylet,“ văităturile Maghiarilorŭ ardelenĭ au luatŭ nisce proporţiunĭ ne mai pomenite. Pretutindenĭ ei vĕdŭ periclitatŭ elementulŭ lorŭ, chiar şi în acele localităţĭ şi ţinuturĭ, unde elŭ este mai compactŭ.

Ce s'a întêmplatŭ? De unde deodată atâta îngrijire şi temere? N'au domnitŭ totŭ numai Maghiarii în Transilvania de aprópe douĕḑecĭ de anĭ şi nu domnescŭ şi astăḑĭ totŭ numai ei esclusivŭ peste acéstă sêrmană ţéră? Nu este tótă administraţia şi justiţia în mâna lorŭ, nu ocupă ei tóte funcţiunile publice în ţéră? Nu e şi partea cea mai însemnată din proprietăţile marĭ încă în mâna lorŭ? Şi nu este ţĕranulŭ românŭ, care le lucréză moşiile întinse în sudórea feţii sale, destulŭ de blândŭ şi supusŭ? Ce mai voescŭ ei déră? De ce se mai plângŭ?

E de necreḑutŭ şi totuşĭ este curatulŭ adevĕrŭ: Maghiarii ardelenĭ se plângŭ şi se vaetă că suntŭ primejduiţĭ, din causă că Românulŭ ardelénŭ încă şi până în ḑiua de aḑĭ totŭ Românŭ a rĕmasŭ, la şesŭ şi la munte, la satŭ şi la oraşŭ, şi nu sêmte nicĭ dorinţa nicĭ trebuinţa d'a se asimila cu rassa turanică.

Si pe câtŭ timpŭ Românulŭ va fi Românŭ verde în patria lui străvechiă Ungurulŭ nu póte dormi liniştitŭ. Căcĭ aşa li s'a spusŭ Maghiarilorŭ ardelenĭ la 1865 şi la 1867, că fusiunea Transilvaniei cu Ungaria se forţéză cu scopŭ, ca sĕ pótă nimici mai uşorŭ viaţa naţională a Românilorŭ, asigurândŭ astfelŭ pentru eternitate supremaţia maghiară peste Ardélŭ.

De optŭ-spre-ḑece anĭ şi mai bine Maghiarii ardelenĭ suntŭ stăpânĭ peste acéstă ţéră pe care guvernele unguresci au lăsat'o pe mâna lorŭ, sub condiţiunea numai ca sĕ le dea în schimbŭ totŭ deputaţĭ guvernamentalĭ la alegerile pentru dietă, cu carĭ sĕ-şĭ pótă întări céta mamelucilorŭ. In acestŭ periodŭ lungŭ de anĭ multe s'au petrecutŭ în Transilvania, s'a distrusŭ totŭ ce era sănătosŭ în organisaţia ei politică, s'au întorsŭ cu fundulŭ în susŭ esigenţele unei bune administraţiunĭ, întroducêndu-se regimulŭ poliţiei, alŭ persecuţiunilorŭ naţionale şi alŭ corupţiunei, dér în punctulŭ de căpeteniă alŭ asimilărei poporului românŭ Ungurii ardelenĭ n'au pututŭ dobêndi absolutŭ nimicŭ. Şi astăḑĭ Românulŭ ardelénŭ ţine neclintitŭ la limba, la naţionalitatea şi la drepturile sale încălcate şi déca esistă o deosebire în situaţiunea lui, este aceea, că ea a devenitŭ şi mai de plânsŭ ea vreodatŭ şi că prin urmare ţĕranulŭ ca şi omulŭ cu carte, săténulŭ ca şi orăşanulŭ este adêncŭ nemulţumitŭ şi urăsce din sufletŭ sistemulŭ de guvernare, sub care este atâtŭ de apĕsatŭ şi fār' de milă maltratată.

Convicţiunea că prin organele administraţiunei publice nu-o potŭ scóte la capĕtŭ cu Românii, li-a datŭ Maghiarilorŭ ardelenĭ idea de a înfiinţa o reuniune de maghiarisare şi Cluşiu. „Societatea maghiară sĕ facă, ce nu póte face guvernulŭ,“ e devisa lorŭ. „Kulturegyletulŭ“ l'au organisatŭ pe nisce base late, au înfiinţatŭ filiale în totŭ Ardélulŭ şi văităturile continue în pressă aveau de scopŭ de-a împintena pe Maghiarii ardelenĭ şi ungurenĭ, ca sĕ contribue ţépênŭ în favorulŭ acelei reuniunĭ.

Dér ce sĕ veḑĭ? Miliónele de carĭ visau Kulturegyletiştii au rĕmasŭ în buzunarele „patrioţilorŭ“ şi la Cluşiu s'au rĕtăcitŭ numai câteva miişóre. In faţa acestei desamăgirĭ foile maghiare ardelene începură a se văeta şi mai tare ér' faimósa proclamaţiă, sosită cu poşta în ultimele ḑile ale lunei lui Augustŭ şi adresată Kulturegyletului, a turnatŭ numai oleu pe focŭ şi tótă ţéra rĕsună aḑĭ de plângerile Maghiarilorŭ.

Unŭ distinsŭ deputatŭ din Ungaria, d. Bela Grünwald, întreprinde anume o călĕtoriă ca sĕ studieze situaţiunea din Ardélŭ şi elŭ mărturisesce în foile din Pesta că a găsitŭ aicĭ o *„maghiarime îngrozită“* şi plină de îngrijirĭ pentru viitorŭ.

Deputatulŭ Grünwald găsesce, că situaţiunea în Transilvania e fórte seriósă, deórece Românii suntŭ în mare fierbere şi suntŭ organisaţĭ. Cu „Kulturegyet-“ulŭ, ḑice elŭ, nu vomŭ puté dobêndi nimicŭ faţă cu Românii. Trebue sĕ intervină statulŭ. Rolulŭ principalŭ îlŭ jócă interesele materiale. Déca ţĕranulŭ românŭ va fi şi în viitorŭ lovitŭ în interesele sale materiale de către proprietarii de pămêntŭ maghiarĭ şi de către funcţionarii dela administraţiă şi justiţiă, elŭ va rĕmâné sub influinţa agitatorilorŭ.

„Ne trebue unŭ altŭ sistemŭ, o altă politică“ esclamă numitulŭ deputatŭ în „Pesti Naplo.“ Administraţia şi justiţia în Ardélŭ e rea, acésta trebue sĕ o reformămŭ, căcĭ ea împinge pe ţĕranŭ în braţele popilorŭ şi a naţionaliştilorŭ.

Unŭ altŭ sistemŭ şi o altă politică pretindemŭ şi noi mereu, căcĭ suntemŭ convinşĭ că nu mai merge cu terosismulŭ şi cu corupţiunea. Asemenea suntemŭ de acordŭ cu d. Grünwald, că Maghiarii ardelenĭ şi reana lorŭ administraţiă şi justiţiă snnt de vină, că lucrurile au ajunsŭ la atâta.

Stăruéscă dér Ungurii dela „Pesti Naplo“ şi dela „Budapesti Hirlap“ sĕ se delăture odată nenumĕratele abusurĭ şi rele, ce le acopere guvernulŭ, pledeze pentru îmbunătăţirea administraţiei şi justiţiei în Ardélŭ. Noi îĭ vomŭ sprijinĭ în aceste nisuinţe, cu atâtŭ mai vêrtosŭ, că credinţa nóstră este, că numai pe aceastā cale Grünwald şi soţĭ vorŭ ajunge la convicţiunea, că nicĭ cu reforma administraţiunei şi a justiţiei nu se póte împăcă poporulŭ românŭ, ci că trebue înainte de tóte şi neapĕratŭ sĕ se facă *concesiunĭ limbei şi naţionalităţii românescĭ recunoscêndu-i-se drepturile ce i se cuvină.*

UNIREA BULGARILORŬ.

Telegramele cele mai nouĕ:

Atena, 28 Octomvre. *Reservele marinei au fostŭ convocate.* Camera a admisŭ în a doua cetire legile financiare. *Delyannis* a presentatŭ unŭ proiectŭ de lege, ce stabilesce o reţinere de 5% din lefurile funcţionarilorŭ şi din tóte celelalte plăţĭ ale visteriei pentru timpulŭ mobilisării. Mâne camera ţine o şedinţă secretă. Delyannis va trimite mâne agenţilorŭ diplomaticĭ instrucţiunĭ nouĕ.

Praga, 29 Octomvre. Lui „Pokrok« i se telegrafiază din Semlinŭ din isvorŭ demnŭ de credinţă: Guvernulŭ sêrbescŭ se teme fórte multŭ de concentrările trupelorŭ bulgare la graniţe. Regelui *Milanŭ* i-se impută, că elŭ a întârḑiatŭ cu ataculŭ contra Bulgarilorŭ; aḑĭ unŭ atacŭ nu mai e posibilŭ fără vĕrsare de sânge; în câteva ḑile póte că amŭ fi bătutŭ pe Bulgarĭ. De asemenea Serbia e ameninţată de periculuŭ unei revolte în spatele armatei sale şi în districtele bulgare ale Serbiei, anume în Nişŭ, Pirot, Leskovacz şi Vranja.

Sofia, 29 Octomvre. *Scirĭ din ţinuturile macedonene dela graniţa Bulgariei semnaléză pericule nouĕ* pentru casulŭ când s'ar restabili *status quo ante. Suntŭ comitete în acţiune, care voescŭ să pună la cale esecutarea hotărîrilorŭ tractatului din Berlinŭ privitóre la Macedonia.* Tóte firele acestei afacerĭ suntŭ în mânile celorŭ din Sofia şi până acum le-a succesŭ a susţiné liniştea. Déca din tractările puterilorŭ nu va eşi o resolvare mulţămitóre, Bulgaria nu va mai fi în stare sĕ ţină în frêu mişcarea macedonénă.

Belgradŭ, 29 Octomvre. Sêrbĭ espulsaţĭ din Bulgaria raportéză, că *Sêrbii suntŭ persecutaţĭ de Bulgarĭ.* In Sofia aresturile suntŭ pline, în Czernaja Djamia suntŭ închişĭ peste 300 de Sêrbĭ, în închisorile din Lom-Palanca şi Trn peste 200. Iritaţiunea Bulgarilorŭ contra Sêrbilorŭ şi Ruşilorŭ e mare. In contra prinţului *Alexandru* şi lui *Caravelov* se esprimă ameninţărĭ pentru casulŭ restabilirei *statului quo ante. Garaşanin* şi colonelulŭ *Milovanovicĭ* au plecatŭ la Knjazevac. Garaşanin ca colonelŭ de artileriă vrea sĕ inspecteze posiţiunile de acolo de unde în casulŭ nnei acţiunĭ ar urma lovitura principală. Graniţa bulgară-sêrbă e închisă pentru orĭce comunicaţiune. In casulŭ unei acţiunĭ se va mobilisa a doua chemare.

Atena, 29 Octomvre. *Tricupis* rostì către poporŭ o vorbire, în care accentuà drepturile Elinismului şi necesitatea, ca Grecia sĕ apere Macedonia, şi declarà că va sprijini guvernulŭ. Tricupis reînoì declaraţiunea în cameră. Delyannis îlŭ felicità pentru acéstă patriotică vorbire.

Varşovia, 29 Octomvre. In St.-Petersburg, Moscva şi alte oraşe marĭ ale Rusiei se adună subscrierĭ pentru *a felicita unirea naţională a Bulgarilorŭ* şi îndémnă totodată pe Bulgarĭ a nu se încrede nicĭ unei altei puterĭ decâtŭ Rusiei şi-a nu cere ajutorŭ streinŭ şi nicĭ a'lŭ primi. Guvernulŭ rusŭ a opritŭ adunarea de subscrierĭ în modŭ publicŭ, dér în cercurĭ private se continuă cu zelŭ.

Constantinopolŭ, 29 Octomvre. *Obiectulŭ deliberării* şedinţei de aḑĭ séu de mâne a *conferinţei* îlŭ va forma provocarea ce se va adresa Porţii, de a restabili *status quo ante* în Rumelia în consonanţă cu tractatulŭ din Berlinŭ. Pórta continuă cu mĕsurile militare şi numĕrulŭ trupelorŭ disponibile se calculéză la 150,000 de ómenĭ.

Londra, 29 Octomvre. *Anglia* a datŭ representantului sĕu la conferinţă *Thornton* instrucţiunĭ, ca sĕ propună îmbunătăţirea administraţiunei în Rumelia şi în alte provincii turcescĭ.

Petersburg, 29 Octomvre. Evenimentele actuale din peninsula balŭanică vorŭ lăsa sub orĭce împrejurărĭ urme adêncĭ. Crisa actuală se consideră ca punctŭ de plecare pentru *nouĕ tendinţe politice*, de care diplomaţia trebue chiar acum sĕ ţină sémă. Câtŭ timpŭ Slavii din peninsula balcanică au statŭ sub dominatiunea turcéscă, nisuiau numai la independenţă şi erau conduşĭ numai de idea creştinismului, nu făcéu deosebire între Muntenegrénŭ, Sêrbŭ séu Bulgarŭ, şi toţĭ se considerau ca Slavĭ

dință s'a prefăcutŭ în *cestiune de naționalitate*, și Rusia se va păzi d'a face jertfe pentru acésta din urmă. *Politica actuală a guvernului rusŭ însă nu se póte considera ca o renunțare la opera eliberării creștinilorŭ în Orientŭ,* ci numai ca o necesitate pentru susținerea păcit. Bulgarii se vorŭ cam supĕra, dar supĕrarea lorŭ nu va ține multŭ timpŭ.

INFLUINȚA AUSTRO-UNGARIEI IN ORIENTŬ.

Corespondentulŭ ḑiarului „Narodni Listy“ din Praga a avutŭ o convorbire cu contele Apponyi, despre care raporteză numitului ḑiarŭ următórele:

Contele Apponyi a declaratŭ, că evenimentele din Ostŭ și posițiunea politicei nóstre esterne a făcutŭ asupra lui o impresiune întristătóre. Lui i se pare, că *prestigiulŭ Austro-Ungariei în Ostŭ va suferi o lovitură simțitóre* și influința ruséscă se va întări nemĕsuratŭ de multŭ. Rusia nu se opune temeinicŭ contra unirii Bulgariei, ci ḑice: »Se va întêmpla când voiu vrea eu.« Fiindŭ că Rusia va esecuta restabilirea *statului quo ante*, va impune și Bulgarilorŭ cu puterea influinței sale și astfelŭ o va încătușa de ea pe Bulgaria prin speranța într'o mai bună isbêndă a viitórei unirĭ. Austro-Ungaria nu va puté împlini atuncĭ speranțele Serbiei. Serbia va fi amăgită, fiindŭ că politica austro-ungară nu i-a pututŭ efectui nicĭ o despăgubire și Bulgaria va fi amărîtă, că Serbia, care stă sub scutulŭ Austro-Ungariei, avea sĕ fiă despăgubită cu teritorŭ bulgarŭ. Posițiunea prințului Alexandru și a regelui Milanŭ este sguduită și nu e de prevĕḑutŭ, că óre aceea fi-va trainică. Apponyi încă nu scie, daca cumva nu-lŭ vorŭ împinge considerațiunĭ patriotice sĕ alégă, spre a judeca politica austro-ungară o altă formă decâtŭ forma unui atacŭ asupra lui Kalnoky. Se vorbesce multŭ despre intrige d'ale lui Andrassy — ce se credŭ — cu oposițiunea moderată. Dar nu e adevĕratŭ. Nicĭ nu e hotărîtŭ, dacă Andrassy va opune resistență violentă contelui Kalnoky. După cum stau lucrurile, lui Apponyi i se pare, că nu se va întêmpla acésta și că maioritatea delegațiunii unguresci va judeca cu reservă politica esternă. Posițiunea lui Tisza față cu politica esternă a lui Kalnoky i se pare lui Apponyi că nu e destulŭ de curată și sinceră.

Totŭ în acéstă cestiune a avutŭ corespondentulŭ lui „Narodni Listy“ o convorbire și cu Dr. Plener, care a ḑisŭ:

Maghiarii facŭ lui Kalnoky imputărĭ tocmai opuse de cum i le-ar face elŭ (Plener.) Din punctulŭ sĕu de vedere ar dori, ca pentru Serbia sĕ se facă totŭ ce e cu putință. Chiar și Maghiarii nu mai credŭ aḑĭ, că Serbia a fostŭ încurageată de Austro-Ungaria. Plener nu crede, că se va ivi crisă în ministerulŭ de esterne; astfelŭ de sgomote totdéuna se ivescŭ când se întêmplă evenimente neprevĕḑute. Elŭ însușĭ a primitŭ impresiunea, că politica orientală n'are sĕ fiă urmată de succesŭ. Din mesagiulŭ Maiestății Sale deduce, că situațiunea actuală în țĕrile balcanice e de așa natură, că naționalitățile d'acolo trebue sĕ înțelégă, că ele fă ră ajutorulŭ Rusiei nu s'arŭ puté desvolta nicĭ teritorialicesce, nicĭ politicesce, nicĭ naționalicesce. Din antipatiă către prințulŭ Alexandru, Rusia impedecă unirea deplinŭ îndreptățită a Bulgariei. *Influința Austro-Ungariei trebue sĕ sufere daună,* fiindŭ că tóte speranțele naționalităților d'acolo în sprijinulŭ Austro-Ungariei au fostŭ amăgite. Cu câtŭ rĕmânŭ mai micĭ statele balcanice, cu atâtŭ mai greu se scotŭ de sub influința Rusiei. Unirea și ridicarea României la rangulŭ de Regatŭ a doveditŭ, că statele balcanice nu mai tarĭ iau o posițiune mai independentă chiar și față cu Rusia. Regele Milanŭ se află aḑĭ negreșitŭ într'o situațiune critică. Dar nesuccesulŭ politicei esterne nu va avé nicĭ o influință asupra politicei interne. Plener observă în fine, că în politica orientală Germania se pare că înclină mai multŭ spre Rusia, decâtŭ spre Austro-Ungaria.

Conferința europénă dela Constantinopolŭ

Conferința dela Constantinopolŭ încă nu s'a întrunitŭ, dér convorbirile neoficiale între ambasadorĭ s'au începutŭ deja și deschiderea consultărilorŭ formale este în ajunŭ. Dér auspiciile, sub carĭ se întrunesce conferința nu prea suntŭ favorabile unei soluțiunĭ pacînice în sensulŭ celorŭ trei împĕrății. Contrastulŭ între vederile puterilorŭ occidentale și a celorŭ orientale se póte ḑice că s'a înăspritŭ mai multŭ decâtŭ s'a domolitŭ și póte, că acésta e causa că s'a trăgănatŭ întrunirea conferinței.

Cele trei împĕrății nutrescŭ încă și acum speranța, că vorŭ puté face cu tóte puterile semnatare a tractatului de Berlinŭ sĕ procédă în unire. Dér acestei dorințe i se opune faptulŭ, că în privința cestiunei, ce are sĕ se întêmple, décă din vr'o parte s'ar face resistință restituirei statului quo ante, domnesce încă și acum vechia deosebire de vederĭ. Puterile occidentale o spunŭ pe față, că suntŭ contra a orĭ și ce feliu de mĕsurĭ de siluire, prin care dreptulŭ popórelorŭ balcanice, de-a dispune ele însĕle de sórtea lorŭ, sĕ fiă supusŭ dictatului conferenței. Cele trei împĕrății (Germania, Austro-Ungaria și Rusia) asemenea nu dorescŭ, ca lucrulŭ sĕ ajungă până la întrebuințarea silei, pentru că acésta n'ar mai corespunde programei de a se face resoluțiunea pe cale pacînică, dér nu arŭ voi ca la conferință sĕ se deschidă dinainte acestŭ drumŭ, pentru că acésta ar însemna numai a încuragia la resistență.

Că în asemenĭ împrejurărĭ totușĭ se mai întrunesce conferența, se póte esplica numai prin aceea, că păn' acum nicĭ Bulgaria nicĭ Sêrbia nu au datŭ semne invederate de resistență contra decisiunei puterilorŭ și prin aceea, că puterile credă a puté merge mână în mână celŭ puținŭ până atuncĭ, până când vorŭ sta față cu cestiunea: cum sĕ se esecuteze hotărîrile conferenței. Despre aceea, că ce va fi atuncĭ, se para că încă nimenĭ nu și-a făcutŭ o ideă clară și deocamdată tótă conferența se baséză pe hipotesa, că nimenĭ nu va cuteza a se opune hotărîrilorŭ ei.

Suntŭ și pesimiștĭ, — ḑice »N. fr. Presse« — carĭ consideră oposițiunea Angliei nu numai ca o concesiune făcută disposițiunei ce domnesce în sinulŭ poporului englesŭ, ci ca unŭ resultatŭ alŭ unorŭ calculărĭ mai adâncĭ și alŭ unei politice departe vênḑĕtóre, care are de scopŭ de-a face în peninsula balcanică celŭ puținŭ cucerirĭ morale, de a nimici popularitatea Rusiei, de-a pregăti în Bulgaria cestiunei indo-afgane unŭ têrêmŭ mai favorabilŭ, și eventualŭ de a pune la o grea probă înțelegerea dintre cele trei împĕrății.

SCIRILE ḐILEI.

Aḑĭ a începutŭ încă de diminéță *sĕ ningă* în Brașovŭ. Pe coperișele caselorŭ s'a și prinsŭ zăpada pe icĭ colea. Ninsórea continuă.

—0—

Se anunță, că la 27 Octomvre au sositŭ la esposițiunea din Pesta 150 de *Românĭ* din Bogșa germană; între acestia unŭ mare numĕrŭ erau *îmbrăcațĭ în costumŭ naționalŭ românŭ.* In esposițiune au fostŭ conduşĭ de deputatulŭ Ladislau Tisza și de solgăbirĕulŭ Fabry. — Trebue, că le-a făcutŭ »bună« impresiune »patrioțilorŭ.«

—0—

Direcțiunea gimnasiului unitarŭ din Clușiu a cerutŭ dela direcțiunea căilorŭ ferate favórea d'a li se da scolarilorŭ din clasele superióre *bilete* de drumŭ de ferŭ *cu prețurĭ scăḑute,* spre a puté merge la esposițiunea din Pesta. Direcțiunea căilorŭ ferate însĕ n'a satisfăcutŭ acestei cererĭ; de aceea episcopulŭ unitarŭ Ferencz Jozsef s'a dusŭ în persónă la ministrulŭ br. Kemény, care de asemenea i-a rĕspunsŭ negativŭ, ḑicêndŭ că atuncĭ fiăcare institutŭ ar pretinde acéstă favóre. Intr'aceea s'a întêmplatŭ că și direcțiunea gimnasiului calvinŭ a adresatŭ ministrului br. Kemény asemenea rugare și, fiindcă ministrulŭ însușĭ estĕ calvinŭ, a satisfăcutŭ cererei acesteia. In urma acestui incidentŭ episcopulŭ unitarŭ apelă din nou la ministrulŭ reflectândŭ asupra acestei mĕsurĭ nedrepte, și ministrulŭ prinsŭ în cleşte acordă favórea cerută pentru tinerimea dela gimnasiulŭ unitarŭ. — Acum fiecare îșĭ póte închipui, la ce dreptate s'arŭ puté aștepta Nemaghiarii dela unŭ ministru ungurŭ.

—0—

Clușiulŭ a primitŭ dela ministrulŭ de interne aprobarea unui *nou regulamentŭ* cu privire la *edificărĭ.* După acestŭ regulamentŭ, în Clușiu nu este iertatŭ a se mai acoperi edificiele cu șindilĭ, ci numai cu țiglă, tinichea séu cu altŭ materialŭ de felulŭ acesta.

—0—

Iudita Măcelariu a fostŭ înmormêntată Joi în 17 Octomvre n. în cimitirulŭ gr. or. românŭ din suburbiulŭ Iosefinŭ alŭ Sibiiului. Defuncta, după cum amŭ spusŭ anunțându-i încetarea din viață, a fostŭ o femeiă distinsă și activă. A fostŭ membră ordinară a »Reuniunei femeilorŭ române din Abrudŭ“ și a comitetului »Reuniune. femeilorŭ române din Sibiu«. In anulŭ 1877/8 a luatŭ inițiativa pentru colectarea de ofrande în folosulŭ rănițilorŭ din rĕsboiulŭ ruso-româno-turcŭ și succesulŭ a fostŭ atâtŭ de strălucitŭ, încâtŭ a fostŭ decorată cu crucea „Elisaveta« a României. Nu s'a datŭ înderĕtŭ defuncta dela nicĭ o întreprindere culturală și umanitară pentru națiunea sa, la care a pututŭ lua parte ca femeiă.

—0—

Preoții gr. or. *Ioachimŭ Pincĭ, Nicolau Frateșŭ* și *Petru Perheiță* s'au „învrednicitŭ“ a primi banĭ dela ministrulŭ cultelorŭ: celŭ dintêiŭ 80 fl., cei d'alŭ doilea câte 50 fl. Acum nicĭ vorbă că s'au pricopsitŭ!

—0—

Lunĭ în 2 Noemvre n. c. la 3 óre d. a. se vorŭ continua, în sala de ședințe a magistratului, desbaterile asupra *organisării serviciului polițienescŭ* alŭ Brașovului. Desbaterile vorŭ fi publice.

—0—

La cursulŭ de 5 lunĭ pentru *moșitŭ*, ce începe la 12 Ianuariu 1886 la Universitatea din Clușiu, se primescŭ 24 de móșe de origine din Ardealŭ, dându-li-se 50 cr. pe ḑi diurnă. Petițiunile sĕ le presinte móșele, ce voescŭ merge la cursŭ, în persónă la direcțiunea poliției de ac... până la 5 Noemvre n.

—0—

Statua lui Lazarŭ a sositŭ dela Galațĭ la Bucurescĭ și se află la gara de Nordŭ. Se speră, că ḑilele acestea bucățile piedestalului vorŭ fi așeḑate pe fundațiunile deja terminate în grădina Academiei. Despre inaugurațiune nu se vorbesce încă.

—0—

Étă după »Voința Națională“ numele *Israeliților espulsațĭ* din România, despre carĭ ni s'a telegrafiatŭ erĭ: Elias Schwarzfeld, Isac Auerbach, M. Gaster, M. Rosenfeld, Iosef Schwarz, Marcu Brociner, I. Bettelheim, Iul. Schein, Michel Aziel, I. Fior, Armand Levy, T. Rubin. In virtutea art. 1 din legea din 1881 asupra strĕinilorŭ au fostŭ invitațĭ sĕ părăséscă țéra în 24 óre.

—0—

Ministrulŭ de rĕsboiu românŭ a hotărîtŭ sĕ dea *cuirase* (pieptare de fierŭ) gendarmilorŭ călărĭ, ḑice „Românulŭ.“

Ne trebuescŭ centre românescĭ!

De lângă Castelulŭ lui Rareșŭ, Oct. 1885.

I.

Sĕ învĕțămŭ ceva și dela Ungurĭ. Ei de multe orĭ cu abnegațiune, într'adevĕrŭ démnă de imitatŭ, sciu sĕ-șĭ supună interesele personale și familiare causei comune naționale. Orașele și locurile nóstre mai însemnate, precum mai înainte așa și astăḑĭ, le ocupă Ungurulŭ mai multŭ prin ajutorulŭ moralŭ și materialŭ ce și-lŭ dau unii altora. Bine sciu Ungurii, că unŭ orașŭ orĭ o localitate ce are sĕ devină mai târḑiu orașŭ, e de mare însemnătate; de aceea îi vedemŭ cu încetulŭ și pe neobservate grupându-se totŭ în punctele centrale, ce dominéză ținuturĭ întregĭ, pe când Românulŭ neavêndŭ acéstă împrejurare înaintea ochilorŭ, orĭ dóră nevrêndŭ s'o aibă, se trezesce numai îmbulḑitŭ pe la sate și prin sihastriile aprópe nepenetrabile ale patriei sale strămoșescĭ, unde apoi, pe lângă tótă sciința și zelulŭ ce l'ar avé, este pusŭ órecum într'o stare de asediu, ca și acelŭ generalŭ, care perḑêndu-șĭ terenulŭ avantagiosŭ de luptă cu tótă bravura sa trebue sĕ înceteze de a mai opera și sĕ capituleze...

Aci este de-a se mai adauge și aceea, cum că Românii — în mare parte — iubitorĭ de gloriă și laudă personală, dau uitării gloria și mărirea națiunei și legănațĭ încă pe aripile unorŭ visurĭ din trecutŭ: unulŭ căcĭ dóră elŭ este din sânge nobilŭ, altulŭ veḑĭ dómne, că moșiu-sĕu a fostŭ domnŭ ér elŭ..., celălaltŭ, ca sĕ nu aibă lângă sine omŭ, pe care încă sĕ se împărtéscă din laurii de victoriă câștigațĭ prin sudorile și munca celorŭ fără de nume, nutrescŭ și astăḑi cu unŭ cinismŭ platonicŭ idea ruginită de caste și separatismŭ; dér cum se lingŭ pe față, se frigŭ din dosŭ și se dividéză atuncĭ când ar fi de lipsă îndeplinirea faptului prin unire și puterea legei.

Póte suntŭ și desperațĭ mulțĭ din Românii noștri. Eram într'o societate unde se aflau și Ungurĭ între noi. A fostŭ destulŭ o afirmare a mea, cum că sum Românŭ, vréu sĕ rĕmânŭ Românŭ și cum că limba și națiunea, între marginile legei, îmĭ voiu apĕra-o și voiu face și pe alții sĕ șĭ-o apere până la o picătură de sânge, ca sĕ facŭ pe frațĭ a îngălbini și a-mĭ da a înțelege, ca sĕ tacŭ. Ce? Au dóră a sositŭ timpulŭ, când Românulŭ trebue sĕ se témă de-a afirma chiar de ceea ce este? Până cândŭ vețĭ tremura ca iepurii voi, cei ce vĕ lăudațĭ a mai avé în vinele vóstre o porțiune bună din laptele suptŭ de părintele Romulŭ?

Sciu, că nu se prea cuvine a ne descoperi noi înși-ne pĕcatele nóstre înaintea lumei, dar décă totușĭ o facŭ acésta, o facŭ din firma convingere, cumcă de-o parte nu esistă poporŭ pe lume, care sĕ nu-șĭ aibă scăderile sale, ér de altă parte éră-șĭ nu esistă națiune, care sĕ aiba așa mare lipsă de a lĕpĕda dela sine ce este rĕu, ca némulŭ meu.

Suntemŭ împinșĭ pe la sate precum atinsei mai susŭ și acésta numai din vina nóstră. De aci vinŭ streinii și ḑicŭ, cumcă noi locuimŭ numai văile și pădurile, deórece poporulŭ nostru a fostŭ poporŭ nomadŭ și esigințele sale l'au strânsŭ sĕ ocupe acele locurĭ. Acésta încă nu-i destulŭ! Ei mergŭ mai departe și ne disputá apoi chiar dreptulŭ istoricŭ ce-lŭ avemŭ în străbuna nóstră patriă.

Dér óre în câte centre séu orașe n'au ocupatŭ Românii locurile cele mai de frunte pe când astăḑĭ suntŭ căḑute în mânĭ străine? E timpulŭ dar sĕ ne deschidemŭ odată ochii în patru și baremĭ acele orașe și orășele pe unde se mai află putere românéscă sĕ le susținemŭ și sĕ nu lăsămŭ nicĭ sĕ suferimŭ — de rușinea lumei — ca pe vatra românéscă sĕ se încuibeze străinulŭ.

Unŭ ținutŭ românescŭ fără de unŭ centru românescŭ este ca o odaiă mare fără de lumină. Cu tóte că ținutulŭ Clușiului e românescŭ, dar décă orașulŭ e un-

gurescŭ, vedemŭ câtŭ de cu greu şi câtŭ de terorisatŭ este Românismulŭ în părţile acelea.

Nimenĭ nu va nega că mai mare lipsă de a-se forma aşa ḑicêndŭ centre românescĭ ca în judeţulŭ Solnoză Dobêca nu mai este. Locurĭ mai însemnate în acestŭ paşalicŭ avemŭ treĭ: Deşiulŭ, Lăpuşulŭ şi Betleanulŭ. Décă aruncămŭ o privire asupra celorŭ două puncte dintêiu, le putemŭ caracterisa pescurtŭ aşa:

Deşiulŭ pentru Românĭ este pierdutŭ. Maioritatea absolută a locuitorilorŭ sĕi este jidano-maghiară. Din 6209 suflete numai 1509 suntŭ Românĭ. Acéstă maioritate streină ocupă matca oraşului. Românii locuescŭ cóstele Deşiului, şi afară de aceea ei mai suntŭ desbinaţĭ şi la rugăciune şi naintea altarului lui Dḑeu în uniţĭ şi neuniţĭ. (1124 uniţĭ şi 385 neuniţĭ). Suntŭ desbinaţĭ în scólă şi în biserică, dreptŭ aceea n'au nicĭ una nicĭ alta precum s'ar cuveni, ci suntŭ doi două nevoi. — Cunoscŭ pe protopopulŭ Welle gr. cat. de unŭ omŭ inteligentŭ şi Românŭ bunŭ, dér este ca unŭ comandante fără de armată. Inteligenţa română rĕmasă în Deşiu în urma purgatorului creatŭ de Bánffy-paşa nu mai dă semne de viaţă. Este mórtă moralicesce. Advocaţii şi foştii conducĕtorĭ de odinióră, pe carĭ Românimea din acestŭ ţinutŭ şĭ-a fostŭ pusŭ încrederea pare că nu mai suntŭ. Fanatismulŭ Ungurilorŭ şi alŭ celorŭ perciunaţĭ, nutritŭ de fişpanulŭ Bánffy, i-au amorţitŭ pe toţĭ.

Totŭ aşa stă lucrulŭ şi cu Lăpuşulŭ ungurescŭ: 277 Românĭ suntŭ copleşiţĭ de o maioritate absolută strĕină de 1650 suflete. Apoi cunoscutŭ este urbi et orbi, cumcă multŭ s'a scoborîtŭ Lăpuşulŭ dela zenitulŭ la care s'a fostŭ înălţatŭ, şi în urma loviturilorŭ venite asupra lui in timpulŭ erei constituţionale maghiare, Românismulŭ aci a stagnatŭ şi stagnéză mereu.

Asociaţiunea pentru cultura poporului românŭ din Maramurăşŭ.

Dămŭ locŭ cu viuă bucuriă apelului de mai josŭ alŭ Asociaţiunei pentru cultura Românilorŭ din Maramureşŭ. Elŭ este destulŭ de elocuentŭ şi n'are lipsă de comentarŭ. Suntemŭ sigurĭ, că cuvêntulŭ bravilorŭ luptătorĭ pentru cultura poporului românŭ din Maramureşŭ nu va resuna în pustiă. Étă apelulŭ.

P. T. Domnule!

Subscrisa comissiune insarcinată cu revisiunea socotelelorŭ *„Associaţiunei pentru cultura poporului: românŭ din Maramureşŭ,“* precum în alţĭ anĭ, aşa şi acum dorindŭ sĕ implinéscă datorinţa sa, în 21-a Iulie a. c. a revĕḑutŭ cu deamăruntulŭ socotelele presentate prin administraţiunea associaţiunei, şi le-a aflatŭ în ordine deplină.

Eramŭ cu deosebită luare aminte la ratiociniulŭ anilorŭ de pe urmă, în care s'a redicatŭ etagiulŭ caselorŭ associaţiunei în Sigetŭ, făcêndu-se prin acésta, pe lângă cea mai mare economiă, o erogaţiune de 14, 300 fl. O parte însemnată din suma trebuinciósă nu era la dispunere, şi administraţiunea associaţiunei era silită a o împrumuta pe lângă schimbŭ dela banca comercială şi de creditŭ în Ziget, unde mai datoresce aḑi cu 6867 fl 90 cr. ér datoria contractată mai de multŭ de către capitolulŭ diecesanŭ alŭ Gherlei face 8020 fl 84 cr.

suma datoriei . 14,888 fl 74 cr.

Faţă cu acestŭ passivŭ, associaţiunea dispune din fondurile sale de unŭ venitŭ anualŭ de 3842 fl. din care 1150 fl. provinŭ din zidirile cele mai din urmă, şi astfeliu suntemŭ cu cea mai bună speranţă, ca în restimpŭ de doi anĭ, ne vomŭ scăpa de partea cea mai grea a datoriei nóstre, şi vomŭ fi în stare sĕ ne îngrijimŭ de realisarea scopului associaţiunei, care este deschiderea *Institutului Sân-Vasile.*

In acestŭ *institutŭ* are sĕ crescă tinerimea studiósă, care va frecuenta scólele din Sigetŭ; parte din tenerĭ, mai alesŭ din cei eminenţĭ şi lipsiţĭ de stare, vorŭ avé primire gratuită, ér parte din ei se vorŭ primĭ pe lângă plată moderată, şi cu toţii vorŭ avé bună îngrijire pentru desvoltarea lorŭ fisică şi spirituală.

Dér ca sĕ ni — se implinéscă acéstă dorinţă vechiă, se poftesce o îmbrăţişare mai căldurósă din partea publicului românescŭ Maramureşanŭ. Interesarea cea viuă din anii ântêi ai Associaţiunei s'a rĕcitŭ multŭ în ḑilele nóstre, pentru aceea apelămŭ la bunulŭ simţŭ alŭ fiecăruia, cine se ingrijesce de viitorulŭ urmaşilorŭ sĕi.

Póte sĕ ne ajungă ḑile mai grele, decâtŭ cele în carĭ trăimŭ; putemŭ sĕ perdemŭ şi cele ce încă nu le amŭ perdutŭ; dér sĕ scimŭ, că ceea ce dămŭ pruncilorŭ noştri din sciinţă şi învĕţătură, numai bunulŭ D-ḑeu li-o póte lua.

Pentru aceea ne adresămŭ cătră toţĭ, cu deadinsulŭ cătră părinţii de familii, fiindŭ interesulŭ lorŭ celŭ mai de aprópe deschiderea şi prosperarea *institutului.* Corpulŭ preoţescŭ şi celŭ învĕţătorescŭ ar fi în stare sĕ ne ajute multŭ, aducêndu-şĭ aminte învĕţătorii, că cei mai mulţĭ dintre dênşii au eşitŭ din scóla preparandială a associaţiunei.

In speranţă, că cuvêntulŭ nostru nu va fi cuvêntulŭ celui ce strigă în pustiă, alăturămŭ o cólă de subscriere, şi în conţelegere cu presidiulŭ, învitămŭ pe toţĭ membrii associaţiunei *la adunarea generală* ce se va ţiné la 21 Noemvre 1885. a. c. s. n. în Sigetŭ la »Hotelulŭ Coróna“ pentru revisiunea raţiociniului, şi alegerea diregatorilorŭ şi administraţiunei associaţiunei. Pe acestŭ restêmpŭ vĕ rugămŭ de a ne trimite cólele subscrise orĭ nesubscrise, împreună cu ofertele subscrise, la adresa domnului Dr. Ioanŭ Mihalyi în M.-Sigetŭ.

Cu câtŭ ne vomŭ interesa mai multŭ de o causă publică, concessionată şi aprobată prin inaltulŭ Ministeriu r. u. de instrucţiune, cu data 4 August 1868 sub N-ru 11810, cu atâtŭ ne vomŭ apropia de scopulŭ associaţiunei şi vomŭ asigura viitorulŭ ei.

Datŭ în M.-Sigetŭ, 22 Septemvre 1885.

Pentru comisiunea de revisiune:

Din partea administraţiunei *Mihailŭ Kökényesdy,* m. p.
A. Vic. în Maramureşŭ.
Dr. J. Mihályi, m. p. *Basiliu Jurka,* m. p.
Joane Poppŭ, m. p.

ESTRAS DIN STATUTELE

associaţiunei aprobate prin înaltulŭ Ministeriu r. u. pentru instrucţiune *de dato 4-a Augustŭ 1868. N-ru 11810.*

§. 2. Agendele associaţiunei vorŭ fi: Infiinţarea şi susţinerea unui institutŭ Pedagogico-Alumnal-Naţionalŭ în Sigetulŭ Marmaţiei.

§. 4. Institutulŭ e dedicatŭ St. Vasile.

§. 6. Institutulŭ va întreţiné pe pruncii românĭ. carĭ frecuentéḑă scólele publice, cu victŭ (mâncare), cuartirŭ şi îngrijire. Pruncii cei mai lipsiţĭ de starea materială, carĭ dovedescŭ capacitate bună, se vorŭ întreţiné gratisŭ din fundaţiune. Ceilalţĭ vorŭ avea a plăti o sumă moderată anuală, pentru intertenţiunea lorŭ, fondului institutului.

§. 8. Binefăcĕtorii aceea, carĭ vorŭ ajutora odată, orĭ în restêmpurĭ determinate Institutulŭ cu o sumă de 200 fl. v. a séu cu interesurĭ anuale a capitalului acestuia, se vorŭ numi Patroni fundatorĭ ai institutului.

§. 9. Aceia carĭ vorŭ contribui unŭ capitalŭ de 100 fl. pe séma Institutului, vorŭ fi membrii ordinarĭ binefăcĕtorĭ ai institutului.

§. 10. Înşii aceia séu corporaţiunile, carĭ vorŭ contribui la înmulţirea fondului Institutului în sume mai micĭ se numescŭ binefăcĕtorii institutului.

§. 11. Protectorii institutului suntŭ: Metropolitulŭ gr. catolicŭ alŭ Provinciei bisericescĭ a Alba-Iuliei şi Episcopulŭ gr. cat. alŭ Gherlei.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ »Gaz. Trans.“)

PESTA, 31 Octomvre. — Maiestatea sa a sositŭ erĭ diminéţă; înainte de améḑĭ apărù în esposiţiune ca s'o visiteze, unde rĕmase tótă ḑiua.

NIŞŬ, 31 Octomvre. — Se comunică oficialŭ, că Bulgarii au închisŭ pretutindenea graniţa şi au datŭ ordinĭ ca pe oricine, care va trece din Serbia peste graniţă, sĕ'lŭ omóre. Trupele sêrbescĭ au fostŭ avisate, ca cu hotărîre şi fără ordinŭ specialŭ la o asemenea purtare necalificabilă sĕ rĕspundă cu armele. Trupele bulgare au începutŭ deja sĕ neliniştéscă prin încălcărĭ localităţile sêrbescĭ dela graniţă.

PARISŬ, 31 Octomvre. — După cum anunţă „Temps,“ Pórta a declaratŭ, că o năvălire a trupelorŭ sêrbescĭ în Busgaria o va considera ca *casus belli.*

CONSTANTINOPOLŬ, 31 Octomvre. — In oraşulŭ de portŭ Anchialo (portŭ alŭ Rumeliei orientale la Marea Négră) locuitŭ de Grecĭ, a fostŭ o încăerare sângerósă între Grecĭ şi soldaţii bulgarĭ. Grecii s'au opusŭ d'a fi înrolaţĭ în armata bulgară. De amêndouĕ părţile au fostŭ *numĕroşĭ morţĭ şi răniţĭ.*

DIVERSE.

O situaţiune înfiorătóre. — La 9 Octomvre n. pe când trecea trenulŭ de persóne peste podulŭ dintre Pontafel şi Ponteba, din muntele din faţă se rostogoli peste trenŭ o colosală massă de pămêntŭ înmormêntândulŭ cu desĕvêrşire. De scăpare nicĭ vorbă nu era şi călĕtorii aşteptau o soarte cumplită. Séu trebuia sĕ se asfixieze, séu sĕ se dărîme podulŭ în riu, care crescuse de ploi. In fine locuitorii din împrejurime isbutiră sĕ desgroape trenulŭ. Numai câţiva călĕtorĭ rĕmăseseră nevătămaţĭ, cei mai mulţĭ zăceu fără consciinţă în cupeurĭ, mulţĭ erau morţĭ. In trenŭ se afla şi consiliarulŭ sanitarŭ din Roma, Dr. Bosani, care din causa spaimei ce a îndurat'o, a încărunţitŭ complectŭ. Călĕtorii scăpaţĭ au trebuitŭ sĕ stea 20 de óre în Bologna înainte d'a-şĭ puté continua călĕtoria. Dr. Bosani fù dusŭ la Roma în stare neconsciă. unde fiindŭ bine îngrijitŭ s'a recreatŭ deja. Ruperea muntelui a fostŭ causată de ploile cele indelungate.

***

Unŭ actŭ de violinţă. — Lui »Egyetértés« i se raporteză din Vessprimŭ următórele: Duminecă nóptea treĭ oficerĭ de honveḑĭ din garnisóna de aicĭ, sublocotenenţii Krauss, Pály şi Török, au provocatŭ unŭ scandalŭ cumplitŭ, care a indignatŭ întregŭ oraşulŭ. Cei treĭ oficerĭ au pusŭ patrula militară de a arestatŭ nóptea pe stradă, fără nicĭ o causă, pe unŭ cetăţénŭ avutŭ de aci, şi sgomotulŭ atrăgêndŭ pe unŭ poliţistŭ, fù apucatŭ şi acesta, duşĭ amêndoi în casarmă şi deţinuţĭ acolo până diminéţa, când apoi îi eliberă căpitanulŭ orăşenescŭ Fejes. Geza Szabo, cetăţénulŭ arestatŭ, avusese în Augustŭ o cértă cu oficerulŭ Török într'unŭ locŭ publicŭ, în urma căreia oficerulŭ îi dete peste faţă o astfelŭ de lovitură cu sabia, încâtŭ Szabo zăcù în patŭ patru sĕptĕmânĭ, aprópe perḑêndu'şĭ vederea. Duminecă, pe când Szabo mergea dela cafenea acasă, îi eşi în cale, pela $11^1/_2$ óre, unŭ oficerŭ şi alţĭ doi îi urmau; unulŭ din ei ridică sabia asupra lui Szabo, dér unŭ tênĕrŭ care trecea pe stradă, anume Szánto, se aruncă în braţele oficerului. Szabo alergă la poliţiă voindŭ sĕ fiă însoţitŭ până acasă de unŭ poliţistŭ şi de comisarulŭ Doczy. Când era aprópe de casă, sublocotenentulŭ Krauss îi eşi înainte cu o patrulă de 14 honveḑĭ, ilŭ apucă atâtŭ pe elŭ câtŭ şi pe poliţistŭ şi îi duse în casarmă, unde mai târḑiu apărŭ şi Török şi unde sublocotenentulŭ Pálly insultă de repeţite orĭ pe Szabo Era aprópe sĕ aresteze şi pe comisarulŭ Doczy. Acesta deşteptă pe căpitanulŭ orăşenescŭ şi când acesta fù încunosciinţatŭ despre cele întêmplate, reclamă atâtŭ pe Szabo câtŭ şi pe poliţistulŭ, pe care (pe poliţistulŭ) sublocotenenţii ilŭ trimiseră éră şi sub escortă militară, la 4 óre diminéţa, la poliţiă.

***

Conu Vasilache avucatŭ. — Cetimŭ în »Dreptulŭ« din Bucurescĭ: »Uite frate că jură!.. Nu l'ar mai răbda Dumneḑeu!« Cam aşa se esprimă cu întristare bieţii clienţĭ când vĕdŭ pe adversarii lorŭ prestândŭ jurămêntulŭ diferitŭ, şi acestŭ strigătŭ durerosŭ se aude fórte desŭ pe la judecătoriile de pace, unde »confraţii“ întrebuinţéză cu multă predilecţiune acestŭ mijlocŭ de probă. Nimenĭ, aprópe, nu se mai sfiesce aḑĭ de sfinţenia jurămêntului care a ajunsŭ o flóre la ureche pentru împricinaţii dela aceste instanţe. »De ce sĕ nu jurŭ, nene?...“ strigă fiecare cu convincţiune în cârciuma din colţŭ, dândŭ *aldămaşŭ* pretinilorŭ pentru a »deslega« de jurămêntulŭ sĕvêrşitŭ. Acéstă stare de lucrurĭ îngrija cu dreptŭ cuvêntŭ pe d. X... *avucatŭ* din mahalaua Sf Elefterie şi decanŭ pe lângă judecătoria din... Bietulŭ omŭ nu mai puté sĕ-şĭ mănânce liniştitŭ fleica la chirŭ Ilie şi sĕ înghiţă câteva pahare, fără sĕ auḑă pe la spate: — »O păţişĭ, cóne Vasilache!“ — »Da, cine te-a pusŭ, nene, sĕ-i dai jurămêntŭ?« — »Bre! ce omŭ posnaşŭ! Cum perde pricinele?“ Se întristase creştinulŭ aşa de multŭ că elŭ, altă dată spaima butóielorŭ şi a grătarului, d'abia gusta câte unŭ mititelŭ şi mai că nu sorbia din ocaua pe care altă dată o înghiţia pe nerĕsuflate. Nĕcazulŭ ilŭ rodea cumplitŭ şi se topia numai la ideea că a ajunsŭ de batjocura „confraţilorŭ« şi a „mojicilorŭ“ de clienţĭ. Intr'o diminéţă însĕ. ḑilele trecute, *conu Vasilache,* ca sĕ-i ḑicemŭ ca clienţii sĕi, venise radiosŭ la judecătoriă. Alergândŭ de colo până colo în „presusvie« şi cu unŭ zimbetŭ maliţiosŭ când trecea pe lângă confraţii sĕi, elŭ aşteptă cu mare neastêmpĕrare deschiderea şedinţei. »D-le judecătorŭ, ḑicea elŭ la chemarea procesului, clientulŭ meu are sĕ ia dela Michalache Stanŭ suma de 250 lei. Intrebaţi-lŭ mĕ rogŭ, décă tăgăduesce.« *Michalache Stanŭ:* »Nu mĕ cunoscŭ datorŭ cu nimicŭ.« *Avocatulŭ:* „Sciamŭ eu una ca asta. Mĕ aşteptamŭ sĕ tăgăduéscă, şi étă, d-le judecătorŭ, l'amŭ şi formulatŭ; şi dau jurămêntŭ: „Sĕ jure Michalache Stanŭ »morĭ judaicŭ“ în „Sinagogile ovreescĭ“ în „coşciugŭ şi cu luminarea în mână décă nu datoréză lui Oprea Nicolae suma de 250 lei, parte daţĭ din mână parte în „elemente“ din prăvăliă.“ *Michalache Stanŭ:* „Dóră n'oiu fi evrei sĕ mĕ trimiteţĭ la lavra evreéscă!« *Avocatulŭ:* Aşa dér, precum vedeţĭ, d-le judecătorŭ, pirîtulŭ nu vrea sĕ jure. Prin urmare, ilŭ veţĭ condemna la suma cerută plusŭ cheltuielĭ, timbre şi plată de avocatŭ.« *Michalache Stanŭ:* »Ce nu jurŭ, domnule? Nu mergŭ la lavră fiindcă nêmŭ de nêmulŭ meu nu a fostŭ evrei!« *Avocatulŭ:* »Cu ce dovedescĭ că nu eştĭ evrei?“ *Michalache Stanŭ:* „Cu ce sĕ dovedescŭ? Écă aşa! Póte d-ta oi fi?... *Avocatulŭ:* »Nu sciu eu. Cine nu dovedesce, plătesce« Pe când bietulŭ pirîtŭ rĕmăsese imărmuritŭ şi nu scia ce sĕ mai rĕspundă, unŭ glumeţŭ »confrate« se apropiă de bară şi se esprimă astfelŭ: Referimŭ d-le judecătorŭ, jurămêntulŭ aşa cum s'a formulatŭ: sĕ jure Oprea Nicolae »în sinagogă fiindŭ în coşciugŭ şi cu luminare în mână« décă are sĕ ia suma pretinsă.« *Avocatulŭ:* „Cum domnule?... Clientulŭ meu nu este evreu!“ *Părîtulŭ:* »Ba este...« (rîsete) *Avocatulŭ:* »Ba nu este, sĕ scii d-ta.“ *Părîtulŭ:* „Cu ce dovedescĭ că nu este?... Cine dovedesce, plătesce.« (Rîsete generale.) Judecătorulŭ, d'abia ţinêndu-şĭ rîsulŭ, a datŭ părţilorŭ unŭ termenŭ de gândire şi a amânatŭ procesulŭ. Dela acéstă întêmplare însĕ conulŭ Vasilache a rĕmasŭ fórte amărîtŭ. Elŭ credea, bietulŭ omŭ, sĕ sdrobéscă pe toţĭ protivnicii carĭ avéu gustŭ de juratŭ cu mijloculŭ ce născocise: speriându-i cu sinagoga elŭ era mai multŭ ca sigurŭ că n'o sĕ mai jure nimenĭ şi că o sĕ-şĭ câştige tóte procesele. Nu-i trecuse prin minte că o sĕ rĕmână totŭ elŭ păcălitŭ. Acum nu i mai tienesce nimicŭ în mahala şi este aşa de nĕcăjitŭ că mai mai este gata sĕ părăséscă judecătoria de.... la uşa căreia şĭ-a făcutŭ viaţa. Şi are dreptate creştinulŭ, căcĭ n'apucă sĕ dea ochĭ cu cineva sĕ auḑă, cu vreme fără vreme: — „O păţişĭ câtŭ de bună, cóne Vasilache!“

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureşianu.

Cursulŭ la bursa de Viena

din 30 Octombre st. n. 1885.

Rentă de aurŭ 4% . . .	98 65
Rentă de hârtiă 5% . .	90 90
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	148.25
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune) . . .	97 80
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	124 50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	109.—
Bonurĭ rurale ungare . .	104.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	103.50
Bonurĭ rurale Banat-Timișŭ	103.75
Bonurĭ cu cl. de sortare	103 50
Bonurĭ rurale transilvane	101.75
Bonurĭ croato-slavone . .	102.—
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	97.70
Imprumutulŭ cu premiu ung.	118 75
Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului .	121.—
Renta de hârtiă austriacă	82.40
Renta de arg. austr. . .	82 85
Renta de aurŭ austr. . .	109 70
Losurile din 1860 . . .	140 25
Acțiunile băncei austro-ungare	865 —
Act. băncei de creditŭ ung.	288 —
Act. băncei de creditŭ austr.	284 30
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5 93
Napoleon-d'orĭ	9.93
Mărcĭ 100 împ. germ. . .	61.50
Londra 10 Livres sterlinge	125.10

Bursa de Bucuresci.

Cota oficială dela 18 Octomvre st. v. 1885.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%). . . .	87	88
Renta rom. amort. (5%) . .	91	92
» convert. (6%) . .	87½	88
Împr. oraș. Buc. (20 fr.) . .	30	32
Credit fonc. rural (7%) . .	101½	102½
» „ „ (5%) . .	86	86½
» » urban (7%) . .	97	97¾
» » » (6%) . .	90	91
» » » (5%) . .	81½	82½
Banca națională a României	1083	1100
Ac. de asig. Dacia-Rom.	250	255
« » » Națională	212	216
Aurŭ	12½	13.
Bancnote austriace contra aurŭ. .	2.02	2.04

Cursulu pieței Brașovŭ

din 31 Octombre st. n. 1885.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.78	Vênd.	8.80
Argint românesc	»	8.75	»	8.78
Napoleon-d'orĭ	»	9.90	»	9.94
Lire turcescĭ	»	11.17	»	11.25
Imperialĭ	»	10.15	»	10.20
Galbenĭ	»	5.87	»	5.90
Scrisurile fonc. »Albina« . .	»	100.50	»	101.—
Ruble Rusescĭ	»	122.—	»	123.—
Discontulŭ . . .	»	7—10 % pe anŭ.		

Numere singuratice à 5 cr. din „Gazeta Transilvaniei" se potŭ cumpĕra în tutungeria lui I. GROSS.

Tarifa anunțurilorŭ și insertiunilorŭ.

Anunciurĭ în pagina a IV-a linia de 30 litere garmond fl. — cr. 6.
Pentru insertiunĭ și reclame pagina a III linia à fl. — cr 10.

Pentru repetirĭ se acórdă următórele rabate:

Pentru repetirĭ de	3— 4	orĭ	10%
„ „ „	5— 8	„	15%
„ „ „	9—11	„	20%
„ „ „	12—15	„	30%
„ „ „	16—20	„	40%
Dela 20 de repetirĭ în susŭ			50%

Pentru anunciurĭ ce se publică pe mai multe lunĭ se facŭ înlesniri și reduceri și peste cele însemnate mai susŭ.